

Müziğin ve Müzik Dinleyenin Hükmü

Şeyh Ebu'l-Feth el-Ferğalî

31 Mar, 2022

<https://ilimvecihat.com>

بِسْمِ اللَّهِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Bu kısa makaleden hedef şu iki şeydir:

- 1) Ümmetin güvenilir âlimlerinin anlayışıyla Kur'an, Sünnet ve icma'dan müziğin hükmünü açıklamak.
- 2) Müzik dinleyen kimseyi reddetme/kabul etmeme ve kötüleme meselesinin üzerine bina edildiği 'müziğin hükmü hakkında var olduğu zannedilen ihtilafın derecesi'ni (hangi seviyede olduğunu) açıklamak.

İlk Olarak: Müziğin hükmü

Müzik aletleri veya müzik, İslam'da Kur'an, Sünnet ve icma ile haram kılınmıştır.

Kur'an'dan delili, Allah Teâlâ'nın şu sözüdür:

“İnsanlardan öyleleri vardır ki, ilimsizce Allah'ın yolundan saptırmak ve onu bir alay konusu edinmek için boş/eğlencelik sözleri satın alırlar. İşte onlar için aşığlayıcı bir azap vardır.” (Lokman sûresi, 6. ayet meali)

Ebu's-Sahbâ, İbn Mes'ûd (radiyallahu anh)'a Allah'ın: “İnsanlardan öyleleri vardır ki... boş/eğlencelik sözleri satın alırlar” sözü hakkında sormuş, O da: “şarkı söylemek” demiştir. Keza İbn Abbâs (radiyallahu anhuma), İkrime, Mücahid... de böyle demişlerdir. Hasan Basrî şöyle demiştir: “Bu ayet, şarkı söylemek ve nefesli sazlar hakkında inmiştir.” (Tefsîru İbn Kesîr, 6/331)

Sünnetten bir delili, Buhârî'nin, Sahîh'inde kesinliği bildiren bir lafızla rivayet ettiği ve İbn Hacer, İbnu's-Salâh, İbnu'l-Kayyim, Elbânî gibi pek çok sayıda âlimin sahih olduğunu kesin bir şekilde ifade ettikleri Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şu sözüdür: “Ümmetimden, zinayı, ipeği, içkiyi ve meâzif'i helal gören topluluklar olacaktır.”

Şeyhu'l-İslam İbn Teymiyye (rahimehullah) şöyle demiştir: “Bu hadis, meâzif'in haram olduğuna delalet etmektedir. Meâzif, lügat ehlinin yanında; müzik aletleridir. Bu, bu aletlerin hepsini kapsayan bir isimdir.” (Mecmû'u'l-Fetâvâ, 11/535)

İcma'ya gelince: âlimlerden büyük bir topluluk icma'yı nakletmiştir. Zorlama yorum yapan/inatçı kimsenin: “bu, sadece mezheb içindeki bir icmadır” veya “icmayı nakleden kimse, muhalifin görüşünden haberdar olmamıştır” diye

zannetmemesi için bu âlimlerden 4 mezheb içerisinde meşhur/önemli olanları seçeceğim.

Şâfiîlerin imamlarından İmam Beğavî şöyle demiştir: *“Âlimler, nefesli sazların, çalgı ve müzik aletlerinin haram olduğunda ittifak etmişlerdir.”* (Şerhu’s-Sünne, 12/382)

İmam Nevevî (Şâfiî) şöyle demiştir: *“İrak nefesli sazı ve kendisiyle tellere vurulan telli çalgılar ihtilafsız haramdır.”* (Ravdatu’t-Tâlibîn, 8/205)

Şihâbuddîn İbn Hacer el-Heytemî (Şâfiî) şöyle demiştir: *“Tanbur, ut, telli halile gibi ve bunların dışında başka telli çalgılar ve müzik aletleri, bunların hepsi ihtilafsız olarak haram kılınmıştır. Kim bunlar hakkında bir muhalefet naklederse, hevası onu yanlış yapmaya sürüklemiş, öyle ki onu sağır yapmış, kör etmiş, hidayetden engellemiş ve takva yollarından kaydırmıştır.”*(Keffu’r-Raâ’ an Muharramâti’l-Lehvi ve’s-Semâ’, sy:124)

Hafız İbn Hacer (Şâfiî) şöyle demiştir: *“Acemlerden alınmış eğlendirici/neşelendirici müzik aletlerini dinlemek haram kılınmış, haramlığı üzerinde icma edilmiştir. Âlimlerden hiç kimseden, müzik aletlerinden biri hakkında ruhsat verdikleri bilinmemektedir. Kim bu konuda güvenilir bir imamdan ruhsat naklederse o kimse yalan söylemiş ve iftira atmıştır.”* (Fethu’l-Bârî, 8/853)

İbn Kudâme (Hanbelî) şöyle demiştir: *“Tanbur, nefesli saz, üflemeli bir çalgı... gibi müzik aletleri icma ile masiyet aletleridir.”* (el-Muğnî, 20/260)

İbn Receb (Hanbelî) şöyle demiştir: *“Müzik aletleri dinlemek... bunun hakkında geçmiş âlimlerden hiç kimseden ruhsat verdikleri bilinmemektedir. Ruhsat, sadece bazı müteahhirlerden, yani kendilerine itimad edilmeyen Zâhirîlerden ve Sofilerden biliniyor.”* (Mecmûu Rasâil İbn Receb, 2/458)

İmam Ebu’l-Abbâs Kurtubî (Mâlikî) şöyle demiştir: *“Nefesli sazlar, telli çalgılar ve darbukaya gelince, bunların dinlenilmesinin haram olduğunda ihtilaf edilmez. Seleften ve halef imamlarından sözüne itibar edilen hiç kimseden bunu mübah kılan birini işitmedim.”* (ez-Zevâcir an İktirâfi’l-Kebâir; İbn Hacer el-Heysemî)

Hanefî fukahâsının büyüklerinden İmam İbn Nuceym şöyle demiştir: *“Bezzâzî ‘el-Menâkib’ adlı eserinde, ut gibi bir müzik aleti eşliğinde olduğu zaman şarkı söylemenin haram olduğunda icma nakletmiştir.”* (el-Bahru’r-Râik, 7/15)

Şeyhu’l-İslam İbn Teymiyye şöyle demiştir: *“4 imamın mezhebi şudur ki;*

müzik aletlerinin hepsi haramdır... Bu imamların tabilerinden hiçbirisi müzik aletleri hakkında bir tartışma zikretmemişlerdir. Ancak İmam Şâfiî'nin talebelerinden bazı müteahhirler, üflemeli bir çalgı hakkında iki görüş zikretmişlerdir. Ama telli çalgılar ve benzerleri hakkında ise hiçbir tartışma zikretmemişlerdir. İmam Şâfiî'nin mezhebini en iyi bilen ve O'na en çok tabi olan Iraklılar ise ne bunda ne de diğerinde hiçbir tartışma zikretmemişlerdir... Lakin âlimler, içerisinde müzik aletlerinin bulunmadığı şarkı söyleme hakkında ise haram mı, mekruh mu yoksa mübah mı diye konuşmuşlardır.” (Mecmû'u'l-Fetâvâ, 11/577)

Elbânî (rahimehullah) şöyle demiştir: “4 mezheb, müzik aletlerinin hepsinin haram olduğunda ittifak etmişlerdir.” (es-Sahîha, 1/145)

Derim ki (Ebu'l-Feth): Bu nakiller, ilim ehlinin genel olarak müzik aletlerinin haram olduğu üzerinde icma ettiklerini açıklamaktadır. Ancak ilim ehli, müzik aletlerinden istisna edilen şey hakkında ise ihtilaf etmişlerdir. Şöyle ki; onların bazıları, düğünlerde veya bayramlarda veya bir zamandır göz önünde hazır bulunmayan kimse geldiğinde veya cihaddan gelen kimse için def'e vurmaya istisna etmişlerdir. Diğer ilim ehli ise defin de haramlığına hükmetmişlerdir. Yine onların bazıları davulu istisna etmişlerdir, ancak âlimlerin geneli ise bunun da haram olduğu görüşündedir.

İkinci olarak: Bu meselede muhalefet eden kimsenin hükmü

Bilinmektedir ki, şaz bir ihtilafın bulunduğu meselelerde muhalefet eden kimse, reddetme derecelerinin tamamıyla reddedilir ve yerilir/kötülenir. Ama kabul edilebilir ihtilafın bulunduğu meseleler ise böyle değildir.

İbn Hazm (rahimehullah) gibi haleften bazılarından ve bazı muasır ilim ehlinin müziğin helalliği hakkında sözler gelmişse de bu konuda onlara tabi olmak veya onları taklit etmek caiz değildir. Çünkü onların bu muhalefeti zelledir (kayma, yanlış) ve şazlıktır, sayılmaz/kabul edilmez, yukarıda geçen icma'ya aykırıdır. Âlimler, ilim ehlinin zellelerini araştırmaktan sakındırmış ve bunu yapan kimseyi yermişlerdir:

Zehebî şöyle demektedir: “Kim, mezheplerin ruhsatlarını ve müctehitlerin zellelerini araştırırsa, onun dini incelmış/yumuşamış demektir.”

Evzâî şöyle demektedir: “Kim, âlimlerin az bulunan/ilginç görüşlerini alırsa İslam'dan çıkar.”

Dolayısıyla kimin hasta aklı veya kendisine galip gelmiş şehveti, yukarıda geçen delillere ve âlimlerin sözlerine boyun eğmeyi reddederse, bu kimse,

Allah'ın haklarında: “ boş/eğlencelik sözleri satın alırlar” dediği, Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'in kendilerinden: “müzik aletlerini helal görecekler” diye bahsettiği ve hem seleften hem de haleften pek çok sayıda ilim ehlinin yerdiği ve kabul etmediği kimselerden olmaktan razı olmalıdır!

Önemli Bir Uyarı: Bazen kimi kitaplarda, semâ''ın (dinlemenin) ihtilaflı olduğu zikredilir veyahut bir âlim semâ''ın helal olduğundan konuşur da cahiller ya da kalplerinde hastalık bulunanlar sema' ile kastedilenin müzik aletleri olduğunu anlar. Bu, kusur ortaya çıkaran bir cehalettir. Hakkında ihtilaf edilen semâ' ile kastedilen, müzik aletleri olmaksızın şarkı söylemektir ki, bunun hakkında hem selef hem de halef arasında muteber bir ihtilaf meydana gelmiştir. Müzik aletleri ve müziğe gelince ise, naklettiğimiz icmalar sana yeter.

Son olarak da şunu vurgulayalım ki, şeriatta ve ilim ehlinin icmasında gelen müzik aletlerinin haram oluşu şayet gelmeseydi bile, akıllı olan kimseye ancak müzik aletlerini dinlemekten geri durması mümkün olurdu (sadece bunu yapabiliirdi.) Çünkü müzik dinleme tutkunu olan herkesin ahlaksızlığı, kalbine giren kaygılar, hüznler ve şehvetler, ahlakına isabet eden erime/çözülme, murûetin ve erkekliğin eksilmesi malum bir şeydir. Yine Kur'an ehlinin yanında zorunlu olarak malumdur ki, Kur'an dinlemekten alıkoyan ve Kur'an'dan tat almayı nefese zor kılan en çok şey müzik dinlemektir.

Ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh.

Tercüme: **Ömer Faruk**

Yazının aslı: <https://justpaste.it/2ul74>